Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu "Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2007/36/EK attiecībā uz akcionāru ilgtermiņa iesaistīšanas veicināšanu un Direktīvu 2013/34/ES attiecībā uz paziņojuma par korporatīvo pārvaldību dažiem elementiem"

COM(2014) 213 final – 2014/0121 (COD)

(2014/C 451/14)

Ziņotājs: **Michael Smyth**

Eiropas Parlaments 2014. gada 16. aprīlī un Eiropas Savienības Padome 2012. gada 6. maijā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 50. pantu un 114. pantu nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par tematu

"Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2007/36/EK attiecībā uz akcionāru ilgtermiņa iesaistīšanas veicināšanu un Direktīvu 2013/34/ES attiecībā uz paziņojuma par korporatīvo pārvaldību dažiem elementiem"

COM(2014) 213 final – 2014/0121 (COD).

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Vienotā tirgus, ražošanas un patēriņa specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2014. gada 23. jūnijā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 500. plenārajā sesijā, kas notika 2014. gada 9. un 10. jūlijā (9. jūlija sēdē), ar 188 balsīm par un 5 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. **Secinājumi un ieteikumi**

1.1. Komisijas priekšlikumi grozīt Akcionāru tiesību direktīvu jāuzskata par daļu no virzības uz stabilāku, ilgtspējīgu korporatīvo pārvaldību un investīciju vidi Eiropā. Priekšlikumu pamatā ir uzskats: ja akcionārus varēs pārliecināt plānot ilgākā perspektīvā, tad biržu sarakstos iekļauto uzņēmumu darbības vide uzlabosies.

1.2. EESK atbalsta Akcionāru tiesību direktīvas nosacījumus, jo īpaši tos, kuru mērķis ir veidot ciešāku saistību starp vadītāju atalgojumu un uzņēmumu ilgtermiņa rezultātiem.

1.3. EESK pieņem zināšanai ietekmes novērtējumā izteikto Komisijas apgalvojumu, ka tās priekšlikuma ietekmes radītais administratīvais slogs biržu sarakstos iekļautajiem uzņēmumiem būs neliels. Direktīvas *ex post* novērtējumā būs svarīgi pievērst uzmanību šim līdzsvaram.

1.4. EESK pieņem argumentu, ka ieguldījumu politikas pasākumu ietekmes lielāka pārredzamība liks investoriem pieņemt apzinātākus lēmumus un viņi, iespējams, vairāk iesaistīsies savu ieguldījumu saņēmēju uzņēmumos. Tam būtu jāveicina biržu sarakstos iekļauto uzņēmumu sekmīga darbība ilgtermiņā.

1.5. Kopš finanšu krīzes sākuma politikas veidotāji mēģina panākt kultūras maiņu Eiropas korporatīvajās un finanšu nozarēs, lai īstermiņa rezultātu mērķi aizstātu ilgtspējīgāka ilgtermiņa ieguldījumu perspektīva. Ja tādu kultūras maiņu var panākt ar regulējumu, tad Komisija strādā pareizajā virzienā.

2. **Direktīvas pamatojums**

2.1. Komisijas ierosinātā direktīva skatāma saistībā ar citām iniciatīvām, kas virzītas uz Eiropas tautsaimniecības finansēšanu ilgtermiņā. Tās pamatā ir pārliecība, ka akcionāru motivācija izvēlēties ilgāka termiņa perspektīvu biržu sarakstos iekļautajiem uzņēmumiem nodrošinās labāku darbības vidi. Priekšlikumi ir daļa no rezultāta, kas gūts korporatīvajai pārvaldībai veltītās izvērstās konsultācijās ar ieinteresētajām pusēm. Komisija 2010. gadā publicēja Zaļo grāmatu "Finanšu iestāžu korporatīvā pārvaldība un atalgojuma politika" ([1]). 2011. gadā tai sekoja vēl viena zaļā grāmata – "ES korporatīvās vadības satvars" ([2]). Pēc minētajām konsultācijām 2012. gadā tika publicēts "Rīcības plāns: Eiropas uzņēmējdarbības tiesības un korporatīvā vadība – mūsdienīgs tiesiskais regulējums akcionāru lielākai iesaistīšanai un noturīgāku uzņēmumu veidošanai" ([3]).

2.2. Direktīvā izmantots ietekmes novērtējums, kurā minēti trūkumi galveno korporatīvās pārvaldības dalībnieku (izpildītāju – lēmumu pieņēmēju) attiecībās. Tiek norādīts uz izpildītāju (direktoru) un lēmumu pieņēmēju (akcionāru, piemēram, institucionālo ieguldītāju, aktīvu pārvaldītāju un pilnvaroto padomdevēju) attiecībām. Ietekmes novērtējumā minētas piecas šādas nepilnības: (i) institucionālo ieguldītāju un aktīvu pārvaldītāju nepietiekama iesaistīšana, (ii) nepietiekama saikne starp uzņēmuma vadītāju atalgojumu un darbības rezultātiem, (iii) akcionāru uzraudzības pār saistīto pušu darījumiem trūkums, (iv) pilnvaroto padomdevēju nepienācīga pārredzamība un (v) no vērtspapīriem izrietošo tiesību sarežģīta un dārga izmantošana ieguldītājiem.

2.3. Katrai no šīm problēmām Komisija piedāvā atbilstošus politiskus risinājumus, izvēloties šādus piecus politikas pasākumu kopumus:

1) institucionālo ieguldītāju un aktīvu pārvaldītāju obligāta pārredzamība pār viņu balsošanu un iesaistīšanu un dažiem aktīvu pārvaldības pasākumu aspektiem;

2) atalgojuma politikas un individuālā atalgojuma atklāšana apvienojumā ar akcionāru balsošanu;

3) papildu pārredzamība un neatkarīgs atzinums par nozīmīgākiem saistīto pušu darījumiem un akcionāru piekrišana būtiskākajiem darījumiem;

4) saistošas informācijas atklāšanas prasības par metodiku un pilnvaroto padomdevēju interešu konfliktu;

5) satvara izveidošana, kas ļauj biržu sarakstos iekļautiem uzņēmumiem identificēt savus akcionārus, un pieprasīšana starpniekiem ātri nosūtīt informāciju, kas attiecas uz akcionāriem, un veicināt akcionāru tiesību īstenošanu.

3. **Direktīvas priekšlikumi**

3.1. Attiecībā uz akcionāru pārredzamību Komisija prasa institucionālajiem ieguldītājiem publiskot, kā viņu kapitāla stratēģija ir saskaņota ar viņu saistībām un kā tā veicina aktīvu darbības rezultātus ilgākā termiņā. Turklāt, ja institucionālais ieguldītājs izmanto aktīvu pārvaldītāja pakalpojumus, būs jāpublisko ar aktīvu pārvaldītāju noslēgtās vienošanās galvenie elementi, piemēram, aktīvu pārvaldītāja un institucionālā ieguldītāja ieguldījumu stratēģijas saskaņošana, stratēģijas ilgums, aktīvu pārvaldītāja darbības rezultātu novērtējums, portfeļa mērķapgrozījums u.c. Aktīvu pārvaldītājiem reizi sešos mēnešos institucionālajiem ieguldītājiem būs jādara zināms, kā viņu ieguldījumu stratēģija darbojas saskaņā ar aktīvu pārvaldības vienošanos.

3.2. Attiecībā uz saikni starp uzņēmuma vadītāju atalgojumu un darbības rezultātiem Komisija ir nobažījusies, ka nepietiekama vadītāju atalgojuma pārredzamība var neveicināt uzņēmuma darbības rezultātus ilgākā termiņā. Valdes un uzraudzības padomes izstrādā atalgojuma politiku. Biržu sarakstos iekļautiem uzņēmumiem būs jāpublicē sīka informācija par atalgojuma politiku un atsevišķu vadītāju atalgojumu. Akcionāriem būs tiesības apstiprināt atalgojuma politiku un šīs politikas darbību iepriekšējā gadā. Saskaņā ar ierosināto direktīvu atalgojuma līmenis un nosacījumi ir uzņēmuma un tā akcionāru ziņā.

([1]) COM(2010) 284 final.
([2]) COM(2011) 164 final.
([3]) COM(2012) 740 final.

3.3. Attiecībā uz saistīto pušu darījumiem galvenā uzmanība pievērsta uzskatam, ka akcionāriem parasti nav pieejama ne pietiekama informācija par šādiem ierosinātajiem darījumiem, ne nav pienācīgu mehānismu pretoties ļaunprātīgiem darījumiem. Attiecībā uz saistīto pušu darījumiem, kuri veido vairāk nekā 5 % no uzņēmumu aktīviem, biržu sarakstos iekļautiem uzņēmumiem pieprasīs iesniegt šos darījumus akcionāru apstiprināšanai. Biržu sarakstos iekļautajiem uzņēmumiem arī būs publiski jāpaziņo par šādiem darījumiem, ja tie ir lielāki par 1 % no to aktīviem, kā arī attiecībā uz tiem jāpieprasa neatkarīgas trešās puses revīzija. Darījumiem, kas noslēgti starp uzņēmumu un tā grupas dalībniekiem, kas pilnībā pieder biržas sarakstā iekļautam uzņēmumam, piemēros atbrīvojumu.

3.4. Pilnvarotie padomdevēji ieguldītājiem sniedz ieteikumus, kā balsot biržas sarakstos iekļauto uzņēmumu kopsapulcē. Pilnvarotos padomdevējus izmanto galvenokārt tāpēc, ka ar ieguldītāju akciju turējumiem saistītie jautājumi ir sarežģīti, īpaši pārrobežu kontekstā. Pilnvarotie padomdevēji sniedz ieteikumus ieguldītājiem ar lielā mērā globalizētiem un daudzveidīgiem portfeļiem un viņiem ir liela ietekme uz to, kā notiek balsošana, un tātad uz korporatīvo pārvaldību. Ietekmes novērtējuma pētījumā Komisija ir konstatējusi faktus, kas liek apšaubīt pilnvaroto padomdevēju sniegto padomu kvalitāti un pareizumu, kā arī viņu pieeju ar interešu konfliktu saistītiem jautājumiem. ES līmenī nav pilnvarotajiem padomdevējiem piemērojama regulējuma, lai gan dažās dalībvalstīs pieņemti nesaistoši rīcības kodeksi. Pilnvarotajiem padomdevējiem pieprasīs īstenot pasākumus, lai garantētu, ka viņu balsošanas ieteikumi ir precīzi un ticami un balstīti uz rūpīgu analīzi par visu attiecīgo informāciju, un viņus neietekmē esošs vai iespējams interešu konflikts. Pilnvarotie padomdevēji patlaban vēlas iegūt Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes apstiprinājumu brīvprātīgam rīcības kodeksam, un tas vērtējams atzinīgi.

3.5. Ieguldītāji, īpaši tie, kuriem ir pārrobežu vērtspapīru turējumi, saskaras ar grūtībām no viņu akcijām izrietošo tiesību izmantošanā. Šo grūtību cēlonis galvenokārt ir uzņēmumu spēja pareizi identificēt ieguldītājus un tas, ka informācija netiek laicīgi nodota akcionāriem no uzņēmumiem, kā arī cenu diskriminācijas piemērošana pārrobežu turējumos. Dalībvalstīm tiks izvirzīta prasība nodrošināt, ka starpnieki biržu sarakstos iekļautajiem uzņēmumiem piedāvā spēju identificēt savus akcionārus. Ja biržu sarakstos iekļautie uzņēmumi nevēlas tieši sazināties ar saviem akcionāriem, tiem tiks izvirzīta prasība informāciju par tiesību, kas izriet no akcijām, izmantošanu standartizētā veidā un laicīgi nodrošināt un sniegt starpniekam. Savukārt starpniekiem ir pienākums veicināt, lai akcionārs pats vai viņa izvēlēta trešā persona viņa vārdā varētu izmantot akcionāra tiesības, tostarp balsošanas tiesības, un akcionāru attiecīgi informēt.

4. **Piezīmes par direktīvu**

4.1. Komisija uzskata, ka ierosinātajā direktīvā izklāstītie līdzekļi, visticamāk, tikai nelielā mērā palielinās biržu sarakstos iekļauto uzņēmumu administratīvo slogu. Tā kā noteikumos uzņēmumiem tiek izvirzīta prasība akcionāriem nodrošināt laicīgu un atbilstošu informāciju, tie nozīmē un jāuzskata par labu praksi. Attiecībā uz mazākiem biržu sarakstos iekļautiem uzņēmumiem EESK pauž bažas, ka tiem varētu būt papildu administratīvais slogs. Lai gan Komisija apņemas pēc pieciem direktīvas darbības gadiem veikt tās novērtējumu, EESK uzskata: ņemot vērā, ka priekšlikums, visticamāk, stāsies spēkā ne ātrāk kā pēc 18 mēnešiem, novērtēšana jāveic agrāk.

4.2. Atalgojuma politikas un saiknes starp vadītāju atalgojumu un darbības rezultātiem jautājumā EESK atbalsta Komisijas priekšlikumus uzlabot akcionāru pārraudzību pār vadītāju atalgojumu ([4]). Lai gan atalgojuma līmeni arī turpmāk noteiks valde, akcionāru balsojuma prasībai būtu jāpaaugstina akcionāru iesaistīšanas līmenis.

4.3. Arguments, ka ieguldījumu politikas pasākumu ietekmes lielāka pārredzamība liks investoriem pieņemt apzinātākus lēmumus un viņi, iespējams, vairāk iesaistīsies savu ieguldījumu saņēmēju uzņēmumos, ir loģisks. Ja tādējādi izdodas panākt akcionāru iesaistīšanu ilgākā termiņā, uzņēmumu darbības efektivitātei un rezultātiem vajadzētu uzlaboties.

([4]) OV C 271, 19.9.2013., 70. lpp.

4.4. Priekšlikumi atbilst tiem Kapitāla prasību direktīvas ([5]) un regulas (*CRD* IV) ([6]) elementiem, kas attiecas uz atalgojumu, kā arī papildina spēkā esošos institucionālajiem investoriem un aktīvu pārvaldītājiem piemērojamos noteikumus PVKIU direktīvā, Finanšu instrumentu tirgus direktīvā un Alternatīvo ieguldījumu fondu pārvaldnieku direktīvā. Izskatāmā direktīva būtu jāizvērtē saistībā ar minēto daudz plašāko pārskatīto normatīvo vidi.

4.5. Turklāt priekšlikumi labi iekļaujas ES korporatīvās pārvaldības satvarā, kas dalībvalstīm ļauj izmantot satvaru, kurš cieši saskaņots ar to tradīcijām un praksi. Izteiktais uzsvars uz pārrobežu aspektiem dažos direktīvā iekļautajos priekšlikumos norāda uz vajadzību pēc tādu ES noteikumu kopuma, kas attiecas uz pārredzamību un iesaistīšanu.

4.6. Lai gan EESK atbalsta, ka izmaiņas Akcionāru tiesību direktīvā galvenokārt ierosinātas ar mērķi sekmēt akcionāru labāku iesaistīšanu ilgtermiņā, tā uzskata, ka ilgtermiņa iesaistīšana jāattiecina uz visām ieinteresētajām personām, tostarp darba ņēmējiem, un iesaka Komisijai apsvērt, kā darba ņēmējus labāk iesaistīt ilgtermiņa vērtības veidošanā ([7]).

4.7. Savos priekšlikumos Komisija apgalvo, ka "pašreizējā priekšlikuma pārskatīt Akcionāru tiesību direktīvu vispārējais mērķis ir sekmēt ES uzņēmumu ilgtermiņa ilgtspēju, radīt pievilcīgu vidi akcionāriem un veicināt pārrobežu balsošanu, uzlabojot kapitāla ieguldījumu ķēdes efektivitāti, lai sekmētu izaugsmi, darbvietu radīšanu un ES konkurētspēju", to saistot ar notiekošo finanšu nozares reformu. Tiek īstenotas milzīgas pārmaiņas ar uzsvaru uz kultūras maiņu Eiropas korporatīvajās un finanšu nozarēs, lai īstermiņa sasniegumu mērķi aizstātu ilgtspējīgāka ilgtermiņa ieguldījumu perspektīva. Tas nebūs viegls uzdevums. Ja tādu kultūras maiņu var panākt ar regulējumu, tad Komisija strādā pareizajā virzienā.

Briselē, 2014. gada 9. jūlijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Henri MALOSSE

([5]) OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.
([6]) OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.
([7]) OV C 161, 6.6.2013., 35. lpp.